

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 8 K — f. | Negyedévre — 2 K — f.
Félévre — 4 — — | Egyes szám ára 16 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 6 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 3 dollár.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR GÁSPÁR.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. **Ettinger János** tanulmányi felügyelő címére (Szatmár, Szeminárium) küldendők.
Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.
A lap megjelenik minden szerdán.

A mi és minden kulturnép mélységes gyásza.

Szláv ábrándokkal és anarchista veszettséggel eltöltött síhederekkel avatkoztak bele embertelen kézzel két hazának jövődjébe.

Megöltek a trónörökös-párt!

És nemesak a trón várományosát. A kinek lelkében nemzetek sorsa szunnyadt, terítette le a vad balkáni kéz. Nem csak a leendő uralkodónak anygaltizta, jóságos hitvesét fosztották meg az életétől a bestiális örvöngők.

Hanem a férfias erejének teljében levő, nagyműveltségű, hitét megvalló, kötelességtudó, mélylelkű, kristályos jellemű embert és apát öltek meg.

Női bájának pompájában és anyai méltóságának, jogainak és kötelességének fonságában példakép fényeskedő anyát ragadtak el gyermekeitől a vért szomjazó gyilkosok.

Elég-e ilyen áldozatok koporsójánál a mi omló könynyeink? Elég-e ötvenkét millió szívnek döbbenete. Felzokogása, mélységesen kiáradó gyásza?

Oh, lehetetlen, hogy ne vegyüljön a mi könnyeink közé valamennyi művelt nemzet könnye. Még ha politikai ellenfelünk is. Hogy a mi gyászunkban ne osztozkodjék minden becsületes ember, érző lélek, ha határainktól közel vagy messze él is.

Meggyőződésünk, hogy a világnak, népeknek és nemzeteknek tekintete, részvéte nem csak az áldozatoknak hiedeg tetemét keresi. A dőlczeg trónörökösét. Mellette az életben és halálban mindig hű, szerelmes hitvesét. De ezek a millió és millió tekintetek oda szállanak a csudálatos lelkű aggastyán, a mi szeretett királyunk felé is. Akit csak imint remegő gondolatok és sejtések közt feltettünk a mulandóság természetes törvényeitől. A ki átélte az emberileg teljesen befejezett megpróbáltatásainak nagy utjait. A ki megnyugodva egyetlen fiának elvesztésén . . . most mikor napja lemenőben . . . nyugodt lélekkel tekinthetett utódjára. Az értelem, a tapintat, a lovagiasságnak, a meghiggadt, kikristályosodott férfiúnak alakjára . . . Boldogan szemlélhette, hogy az ő utódja felett áthajlott az ötvenedik esztendő. Egy mélységesen szép, munkás, okos élet áll már mögötte. És az ő utódja még mindig csak készül arra, hogy méltó legyen elődjéhez; hogy hivatását majd az ő szándékai szerint felkészülten, tette készen, okos, bölcs várakozás után tölthesse be.

És ime jönnek, rohannak a szomoru villanyos szikrák; egy pillanat . . . minden, de minden a mi reményesség, a mi boldog hit, a mi megnyugvás egy utód személyében, erősségében, egyéniségében, nemcsak az aggastyán-

nak, de az ő népének is kimondhatatlanul nagy értéke: összedől, romokba omlik.

A nagy tölgy, a viharedzett, villámoktól sokszor érintett agg király összeressen. Ajkán az emberi szív szava szólal meg:

— Istenem! Hát már az élet minden csapása reám szakad. Hogy ezt is meg kellett érnem.

Aztán kiegyenesedik. Lelki megrázkódtatása az önuralom és a nagy lelkek csudás felemelkedésbe fut át. Lázkedik. Dologhoz lát és átszelidült arcvonásokkal férfiasan hallgatja-hallja, olvassa a meghitteinek vizsgáztatását.

*

Micsoda példa, micsoda tanulság, micsoda érték rejlik a két haza kormányaira, népeire, országaira ennek a gondviselésszerű aggastyánnak csudásan nagy lelki erejében . . .

A népek diadalaiban, örömmámoraiban nincs ennyi erő. A diadalok, a hatalomnak érzete csalekony. Szétválasztó. A közös nagy fájdalmak, csapások tartják össze a népet. A nagy tragédiák teszik az értékmérőre a nemzeteket.

A két hazára, a monarchiára a világ szeme tekint most. Nemcsak részvéttel, az emberi szív természetes érzelmeivel, de mellette bíráló szemekkel is.

Felemel és tanít e minket majd ez a históriánkba rohanó nagy esemény? Közös, őszinte és igaz-e a mi gyászunk; erőtudatunkat, okulásunkat fogja e kiváltani arra, hogy tegyük meg kötelességünket. Ne simogassunk kigyókat kedblünkön, hanem mutassuk meg nekik, amit már meg kellett volna mutatnunk.

A mi agg királyunk, a mi emberies, meleg érzelmekkel telt trónörökösünk . . . titáni türelemmel kimélte a népek véréit. Kis nemzetek jövő boldogulhatóságát, meleg érzéseket hordnak lelkükbe irántuk.

S ime az elbizakodott, a politikai mámorba esett kis nemzetek éppen azok véréit szomjazták és könnyeit ontják, a kik irántuk nagylelkűek voltak.

. . . Igenis a jövőt, mely reánk várakozik fátyol borítja. De a veszedelmek, melyek a déli határon azt a bombát vetették és azokat a pisztoly-lövéseket tették . . . megkövetelik, hogy ne engedjük magunkon uralkodni a könynyeket. Mert tiszta szemekre van szükségünk. Ezekkel és az összetartás erejével nézzünk a veszedelmek elebe.

A szerajevói merénylet.

A merénylet részleteiről a hihetetlen gyorsan dolgozó újságok bő tudósítást adtak.

A szörnyű eset a boszniai hadgyakorlatokkal kapcsolatosan történt. A manővereket befejezték. Másnapra (vasárnap jul. 28.) volt kitűzve az ünnepies hálaadó tisztelát a székes-egyházban és utána a fogadtatás a városházán.

A trónörökös reggel tíz órakor jött be a katonai táborból. Elsőben is nejt kereste fel, ki épen a szerajevói tanítóképzőt látogatta meg. A trónörökös is körülnézett az intézetben, majd kijövet autójukba ültek. És hajtottak a városházára, a hol tiszteletükre fogadtatás volt. Autójukba bombát dobtak, melyet azonban a királyi herceg karjával visszalökött. A bomba akkor robbant föl, a mikor a királyi herceg autóját már elhaladt és a királyi herceg gépkocsiját követő autójában ülő Boos-Waldeck gróf és Merizzi alezredes, a tartományfőnök szármagya könnyen megsebesültek. A közönség közül hat ember többé kevésbé súlyosan megsebesült.

A merénylet, a kiról megállapították, hogy Cabrinovic nevű trebinjei nyomdász, és anarchista azonnal letartóztatták.

A városházán lefolyt ünnepies fogadás után a királyi herceg nejjével folytatta körútját. Egy Princzip nevű grabovói nyolczadik gimnázista, s zerb browning-pisztolyból több lövést tett a királyi hercegi autójára. A királyi herceget arczában, a hercegnőt altestében találta a golyó. Ugy a királyi herceget, mint nejt azonnal a konakba vitték, a hol mindkettő belehalt sebesülésébe.

Még életben voltak, mikor az áldozatokhoz siető ferenczrendi provinciális az utolsó kezet feladta a haldoklóknak.

Ez a megrázó tragédiának lényege. Mélyen megrázó részletekkel van tele ez az esemény is, a mikre természetesen mi nem terjeszkedhetünk ki.

Az esemény egész képe különben csak most bontakozik ki. Az első meglepetések, a megrázó esemény maga sok téves vagy elferdített anyagot hozott össze. Lassan és biztosan fog azonban kibontakozni ez a tragédia, melynek következményei még alig sejtethők.

Politikai összeesküvésről irnak és tudnak a lapok. Mert egy másik bombára is találtak.

A talált bombát előbb ártalmatlanná tették, aztán alkatrészeire szedték és így állapították meg, hogy ugyanolyan mint amelyik fel-

robbant és a trónörökös katonai kíséretét megsebesítette. Ebből nyilvánvaló, hogy a gyilkos merénylet politikai összeesküvés műve volt. És pedig s zerb kezek műve.

1898-ban az efajta bombák nagyon ismerősek voltak az anektált tartományokban, a műszaki tisztek, akik a vizes pokróczczal letakart palackbombát megvizsgálták, jó ismerőst találtak benne.

Egész bizonyos, hogy jóelőre kieszelt és minden aprólékos részletig kidolgozott terv szerint követték el a merényletet. Erre vall, hogy közvetlenül a gyilkosság előtt a Serajevoer Tagblat épülete mellett, a mely az Apelrakparton van, a rendőrök egy gyanus alakot láttak és el is fogták. Ez az ember kézzel lábbal kapálózott s mikor már hurcizták elfelé, rekedt hangon kiáltott:

— Anarchista vagyok, aki hozzám nyul megölöm.

Szemtanuk állítják, hogy mikor Gavro Princzip célzásra emelte a Browning pisztolyt, egy közrendőr nekiugrott s ebben a pillanatban egy suhancz félrelökte. A kik látták ezt a jelenetet, azt mondják, hogy az az ember, a ki a rendőrt félretaszította, a Srbska Rjecs egyik munkatársa volt.

A trónöröklés rendjében beállott változás semmiféle törvényhozási intézkedést sem tesz szükségessé. A trónöröklés rendjét érvényben lévő törvények szabályozzák és a törvényhozás egyetlen tényezőjének sem kell az érvényben lévő törvényekkel szemben új intézkedéseket tenni vagy a törvények alapján bármily irányban rendelkezéseket eszközölni. Az országgyűlés mindkét házának első ülését hivatalosan bejelentik Ferencz Ferdinánd trónörökös elhunytát, azonban egyik házban sem proklamálják, hogy ezek után ki tekintendő a trón törvényes örökösének, mert erről maga törvény intézkedik.

A temetés.

Ferencz Ferdinánd főherceget és feleségét, Arstóten kastély templomában fogják eltemetni. A főherceg kivánsága volt ez, aki ezt a kedves birtokot kiépítette és néhány évvel ezelőtt a parókla templomában családjának sírboltot építtetett. Már hónapok óta azt tervezte a főherceg, hogy feleségével és családjával együtt hosszabb időt fog Arstóten kastélyban tölteni, amely atyjának, Károly Lajos főhercegnek is kedvencz tartózkodási helye volt.

A temetés eddigi hírek szerint szombaton lesz — Bécsben.

Az új trónörökös.

Ferencz Ferdinánd főherceg tragikus halála után unokaöccse, Károly Ferencz József főherceg lett a trónörökös.

Károly Ferencz József a meggyilkolt Ferencz Ferdinánd testvérének, az 1906-ban elhunyt Ottó főherceg és Mária Jozefa szász királyi hercegnő elsőszülött fia. 1887. augusztus 17-én született Persenbeugban.

Az új trónörökös szintén nagyon önálló egyéniség; megmutatta a házassága alkalmával is, mert bár fejedelmi családból való nőt vett feleségül, nejjének családja valóban csak jogilag egyenrangú a Habsburgokkal.

Károly Ferencz József királyi herceg szigorúan katonás életet él. Feleségével együtt előbb Csehországban lakott, a honnan azután Galiciába helyezték át. A trónörökös most őrnagy a 39. gyalogezredben.

Az ifjú királyi herceget szíves, közvetlen modoru embernek mondják, a kik ismerik. Ezredének tisztikarával mindaddig valóságos bajtársi viszonyban élt, résztvevő kedvteléseikben és a tiszteket gyakran látta vendégül asztalánál. Feleségével beutazta a monarchia több részét és mindenütt a legszívesebben emlékeznek ezekre a látogatásokra. Nem egyszer megesett, hogy egészen egyszerű emberekkel hosszasan elbeszélgettek a nélkül, hogy kilétüket felfedezték volna. Kitűnően beszél magyarul is.

A nagy szünidő.

A nagy szünidő örömeit, pihenető idejét nem minden családban élvezik egyenlő mértékben.

És mikor ezen sorokat írjuk: az ifjuságnak nemcsak azon nagy számára gondolunk, amelyet az elmúlt szorgalmi esztendőnek értékelőjén *baleset* ért. Hiszen a bukott diák sokszor olyan, mint a könnyelmű kereskedő! Egyet lök magán és feledi a hajótörést.

De a szülők! Azok az erejüket meghaladó áldozatokat hozó... sze-

Emlékképek.

A hatások alatt. Szerető szívek küzdelme. Boldog családi élet A hü feleség megy a férj után. Vele hal. Boldogtalan árvák.

A nagy, országokat megrázó hírek első hallására a gondolkodó férfiak *értelme* jut döbbentbe. Már az első megdöbbenésekre, főleg a kiforrott értelem keresi a benső, elrejtőző okokat, melyek a tragikus esetet előidézhették.

A nőnek *érzelmi világa* rezzen meg és hihetetlen hangulatot vált ki. Az eset érzelmi oldala érdeklő és pillanat alatt mintegy átéli a jó lelkű nő azt az érzést, azokat a fájdalmakat, a mi főleg a tragédiában a nő világával kapcsolatos.

A férfi világa egészen más az ilyen hatások alatt is, mint a nőé. A férfi, ha szereti a poliikát, ennek kulesaival igyekszik bejutni a rejtélyekbe. Rögtön a balkáni vadság vagy az anarchista vérszomja szökik ítéletnek megalkotásába. Vagy a szláv ábrándok furiáit látja a véres tettben. De a nő? És főleg a magyar nő... az anyák lelki világa?

Oda száll egyszerű, polgári érzéseivel a szomorú családi tűzhelybe. A hol csak tegnap még olyan gyönyörű idil... boldog családi élet virult. És megjeleníti az eseményeket, a melyeken keresztül kellett törnie a sziklákon ennek a két szerető szívek... míg egymáséi lehettek. Maga előtt látja a tiszta lelkű, becsületes férfit, a ki oroszán bátorssággal küzd a szerelméért. A ki hihetetlenül nagy áldozatot hoz... csak hogy övé legyen az, a ki rendíthetetlen meggyőződése szerint egyedül szerezheti meg az ő családi boldogságát.

Látja, a gyönyörű virágot, Zsófia grófnőt,

magas, nyulánk hajlékony természetével, bogár szemével, dus hullámos hajával. Minden mozdulatában báj, lelkének szelleme ömlik el. Gyöngéd, hltbuzgó és szerény. A nyílt szívé, komoly és uralkodásra érett embernek a jó Isten is ezt az angyalt rendelte. Mint ahogyan nagy viharok után bekövetkezett csöndes, egyszerű házias életük ezt a hitet meg is erősítette. Hiszen nem kértek ők az udvar csillogásából. Visszavonultan éltek, konopista kastélyukban. Egymás iránt való rajongó szeretettel és gyermekük nevelésével pótolták azt, amit az udvari ettikett kérélekletlenül elvett tőlük.

Milyen gyönyörű, példás családi élet is volt az ő életük.

Három gyermek édes boldogsága vette őket körül. A leánya 1901-ben született. Azután jöttek Miksa és Ernő hercegek.

A milyen polgáriasan egyszerű és becsületes volt a trónörökös otthona az ő gyermekkorában — szüleinél — olyan volt Ferencz Ferdinándnak is tűzhelye a konopistai vagy bionii kastélyban.

Lányi felszentelt püspök így jellemzi a trónörökösöt, a férfit és a férjet:

„A trónörökös nyájas, de azért tulajdonképpen természetű. Megfontolva szól s szinte szófukarnak hihetné az, a ki nem látta őt bizalmas körben. Szíve csupa jóság, csupa jóindulat. Egyik főjellemből az egyenes, nyílt, őszinte terüzettség, mely idegenkedik minden felesleges mesterkedéstől. Rajongásig szereti a feleségét és gyermekeit. A mi bennünket magyarokat közelebből érdekel, az az, hogy nemzetünk iránt benső vonzódással és szeretettel viseltetik. Édes házáuk nyelvét hangyaszorgzalommal tanulta és

ebben a tekintetben nagy előmenetelt tett. Naponta sokszor két-három órát is szentelt nyelvünk teljes elsajátítására s még sokoldalú reprezentációs kötelességei között is szakított a tanulásra. Szorgalmasan tanulmányozta a magyar közjogot és történelmet is. Házassága nem egy rajongó ifju meg gondolatlan szeszélye, hanem a meglett férfi szilárd elhatározásának éveken át táplált, erős, olthatatlan érzelmek következetesen megérlelt gyümölcse.“

Hogy mily benső érzelmek, szeretet forrasztotta össze a trónörös családját: meghatóan magyarázzák az utolsó napok is melyeket a család még együtt töltött a boldog családi fészekben.

Nyíltan beszélnek Bécsben, hogy a trónörökös pár Boszniába való elutazása előtt különösen érzékeny bucsut vett a gyermekeitől.

Bucsuzás előtt a kápolnában együtt imádkoztak. Megállapodtak, hogy a trónörökösnek követni fogja fenséges férjét. Nem hagyhatta magára abban a szép, de rejtélyes országban... Boszniában.

— Mennem kell, mondotta a hü feleség. Nehéz, veszélyes kötelességek közt mellette akarok lenni. Abban az országban... ott a balkáni népeknél — közhit szerint a feleség jelenléte a legjobb védelem a férj részére.

... Es ment, ellenállhatatlanul indult férje után. Vitte a hite, vitte az érzete, hogy ha ő ott lesz... férjének baja nem történhetik. Szabadkán utazott át a hercegnő az elmúlt pénteken.

Az állomásán kedves epizód történt vele. A gyorsvonat szalonkocsijából udvarhölgye társaságában láthatóan kellemesen szórakozott

gény szülők! Lelkünk bizony oda száll, oda jár... a tűzhelyekre. A hova az a könnyelmű, hanyag gyermek szomorúságot, bút, gondot és elkeseredést visz.

Mert haj! De sok szülő nem is sejti, mily kimondhatatlanul fájdalmas a tanárnak is sorsa, mikor a diákot meg kell buktatnia. Vagy éppen meg kell akasztania előhaldadásában azt a tanulót.

Milyen sokszor egyenesen a professzorokat teszik felelőssé — a sajnálatos balesetért. Védelmükbe veszik a buktatott tanulókat. Mindenben és mindenben keresve-keresik az okokat, mik miatt az a gyermek sebekkel tért haza.

Csak kevesen találják meg az okokat magukban a tanulóknak. Az ifjak könnyelműségében. Léhaságukban, hanyagságukban... a szülői házból hozott elbizakodottságukban. Vagy? Az ifjunak gyenge elméjűségében.

Értjük mi a szülőknek ezt a lelki állapotát. A természet törvényének van része abban, hogy a szülőnek legjobb, legtehetségesebb és legártatlanabb, tehát legkedvesebb is a maga gyermeke. Akit üldöznek. Nem ismernek. És így tovább...

Azt sem állítjuk, hogy a tanár, mihelyest megkapja a diplomáját: már tökéletes emberré lesz. Aki hibátlan, csalatkozhatlan és abszolút igazságos bíró. Az élet iskolája sokszor nyújt a tekintetben tunulságot.

az állomás tarka képében. A szalónkoesi legkitaartóbb bámulója egy kis gyümölcsös leány volt, aki kosarát magasra nyujtva, kínálta cseresznyéit a főhercegnőnek. A szalónkoesiből csakhamar kilépett egy inas és egy koronáért egy csomag cseresznyét vásárolt a kisleánytól, a ki a jó üzlet után még buzgóbban kínálta a cseresznyéjét az ablak felé, ahonnan a szép főhercegnő rózsaszínű szállal takart feje mosolygott le és jelezte, hogy elég volt a cseresznyéből.

És ment, vitte hite, hogy ha ő ott lesz... férjének baja nem történhetik. És ment azért... hogy férjének ölébe hajoltan érje meg rettenetesen gyászos haldoklását. És ment azért, hogy a kik oly titáni küzdelmek után lehettek egymáséi az éleiben... a halálban is együtt legyenek. Egyszerre leheljék ki nemes lelküket.

És a nők, a magyar anyák lelke elhagyja az áldozatokat. Nem átkozzák ők a bestiális gyilkosokat. Hanem könnyel telt szemük tekintetét csak egyre... csak mindig egyre... a szomorú fészkekre, a trónörökös csak tegnap boldog fészkeire vetik.

A hol három árva gyermek még nem is sejti: mi történt az ő drága szüleikkel. Mi gyász borul a művelt nagy világra. És az ő csendes, boldog kis világukra.

Még érzik a bucsu csók lehelletét. Még meleg a keblük az apai, anyai édes öleléstől. Talán már tudják! Talán még most sem sejtik.

Egy bizonyos, hogy ők árvák. Arvábbak az árváknál. A világnak legnagyobb árvái.

Hej... mert nincsenek nagyobb árvák, mint a leendő királynak árvái. Mert nekik nagy jövendőjük volt... és ez elmúlt. Szegény anyának melegségét, csókját ölelését még pótolhatja szegény asszony, jötevő-asszony csókja; de a leendő királynak és fejedelem asszony anyának anyaságát soha, de sem pótolhatja senki e világon; velük halt, mult — az ő sorsuk is. Haldoklásában is sejtette ezt az apa. Utolsó szava volt:

— Istenem, Istenem... Zsófi — élj a gyermekeinkért.
Mester.

De igazán döbbenettel állapíthatjuk meg, hogy hova-tovább erősebb, küzdelmesebb harcra kell hárulnia a tanároknak az ifjuság kiképzésének munkájában. Az ifjuság gyurása, nevelőoktatása óriási türelmet, önfeláldozást kíván. És az iskola élete ugyyszólván farkasszemet néz a családi és társadalmi életfelfogással.

Az ifjuság jókora része fegyelmetlen, sőt rakonezátlan lelket, fizikumot hoz az iskolába. Vége van annak a kornak, mikor a pedagógusok azt tartották és tapasztalták is, hogy a gyermek lelke tiszta lap, melyre először és legmarandóbban a tanító, a tanár ír.

Irtak arra, abba már más tényező, mikor a mai gyermek az iskolába lép. Az a lap tele van írva ellenkező hatásokkal. Az az ébredő lélek már hajnalban szét van szórva és korát meghaladó tapasztalatokkal megzavarva.

Megdöbbenők azok a lelki állapotok, a mikre az ifjuság megfigyelésénél rájövünk. Amiket már a családból a gyermek magával hoz.

A legbecesebb lelki és fizikai életértékek meg vannak támadva. Az elbizakodottság, a szerénység hiánya, a gyermeki lélekben rejlő intellektuális érzelmek meg vannak gyengülve nagyon sok gyermekben.

A tekintély elismerése, a szeretet és hála megnyilvánulása. Az a természetes, csudás gyermeki őszinteség; a gyermeki szív ártatlan örömeinek tudata, becsülése... mindmind pusztulóban. A korai unottság, az érdeklődésnek hiánya. A szórakozottság... ezek a jelenségek forrásai azoknak a szomorú következményeknek, hogy az ifjaknak annyi százaléka ugyyszólván már az indulás után... hajótörött.

A szülői háztól, a családi tűzhelyeken nem kap az iskolai fegyelmet, a képzés, a gyurás munkája segédelmet. Sőt gyakran ellenhatásokkal kell harcba szállania.

A szülők kisebbítik az iskolai életre vonatkozó fegyelmi intézkedéseket. Azon hamis véleményben vannak, hogy a tanárok csak öntsék a gyermek koponyájába a tudást... A többivel ne törődjenek. És gondatlanul, sőt kihívó merészséggel viszik, engedik az iskolai fegyelem alatt levő ifjuságot a korai önállóságra, sőt szabadosságra. Viszik, engedik a színházakba, a moziba, a tánciskolákba és olyan helyekre, ahova pedig a tanulónak lépnie nem volna szabad. Szóljak-e más, egyéb körülményekről, amiket fájdalmas, leverő lélekkel kell napról napra tapasztalnunk?

A környezet hatásának nem tulajdonítunk abszolút hatalmat, befolyást, de nem is kicsinyelhetjük azt.

... Mindezekkel párhuzamosan látjuk, tapasztaljuk nagyon sok gyöngye tehetségű ifjunak küzdelmét. Akit belekényszerítenek a középiskolákba vagy más intézetekbe. Aki nappalát és éjjelét teszi egygyé, hogy átussza a tengert... amely

pedig reá nézve — végtelen. Lehetetlen. Mit tehet itt az iskola? Mit tehetünk a még mindig fennálló társadalmi felfogással szemben. A mely nemesak idegenkedik a produktív pályáktól, de szerencsétlenségnek, szégyennek, büntetésnek tartja, ha gyermekét végre is oda kell adni. A boldogulás gondolata hamis a mai életben. Még nem jöttek reá az emberek, hogy aki boldogul, az még nem épen boldog és megelégedett.

A nagy szünidő a maga szülei örömeivel és szomorúságaival alkalmas idő az elmélyedésre és tanulságokra.

Azok a szülők, akiknek részére örömet, büszkeséget hozott az ifju, hoznak a gyermekek a családba... legyenek rajta, hogy úgy a fizikai, mint a lelki élet prevenczióit jól alkalmazzák. Mert csak az edzett fizikai és lelki képességek lehetnek biztosítékai a bekövetkező ellenhatásoknak.

Azok pedig, akiknek gyermekei sebet kaptak... fogjanak hozzá komolyan a gyógyító munkához és keressék helyes uton az okokat, hogy megszűnjenek a jövőben a szomorúságnak, a szerencsétlenségnek forrásai is.
Pedagógus.

A székesegyház új orgonája.

Olvasóink már többször vettek hirt e nagy emlékműről. Aranyis Püspökünk fejedelmi (38000 koronába kerülő!) ajándéka lesz az — ékes jegyesének: székesegyházának. Pár hónappal ezelőtt részletes leírást, egész tervezetet is nyujtottunk olvasóinknak a jubiláris műről, mely a hazai Rieger-cégnél a „király-orgonája” után legkiválóbb alkotása és egyúttal Magyarország keleti felének legnagyobb nevezetessége lesz a maga nemében. Ertesültek tudniillik olvasóink arról is, hogy a megyéspüspök az új orgona építésével a hazai elsőrangú Rieger-céget bízta meg. Nem helyezettünk mi ezuttal háttérbe senkit, előtérbe senkit.

A Rieger-féle magyar ezég csak oly rendszerű és előkelő, mint az osztrák sziléziai anyaintézet, melynek hírnevét és megbízhatóságát Mexikótól kezdve Lisszabonon és Rómán keresztül az Ural hegységig, Norvégországtól Jeruzsálemig művészi, bájosan zengedezik az ő nemes hangu orgonái.

Elértük az „uborkaszézet”. A szünetek, szabadságra menések és öblös nyaralások fakó, hirszegény időszakát. Különös örömminkre szolgál, hogy székesegyházunk új orgonájáról a kezdődő „holt” időszakban mindjárt egy eleven, izzóan színes hírrel kedveskedhetünk olvasóközönségünk érdeklődő részének. Kérdezősködtünk a Rieger-cégnél orgonánk építése körülményeiről, előrehaladottságáról. Feleletül kaptuk, hogy az orgona minden része munkában van és építése minden késedelem s fennakadás nélkül halad előre. Még azt is leszögezhetjük e helyen, hogy a cég sürgős, záros határidejű megrendeléseknél, ha a szükség úgy kívánja, az anyaintézettől kérhet munkásokat kellő számban. E sürgősség ugyan esetünkben nem forog fenn, de mégis remélhetjük, hogy mikoron a napj-egyenlőség másodsor is beköszönt hozzánk, a rákövetkező holdtölte után való vasárnap fölzug majd a mi új orgonánk, fenyegetően dörögve, miként a felhőknek magábaszállásra intő fonséges orgonája, de lágyan is zengve, szeliden vigasztalva, miként a nyári hajnal édes illatokat lengető szellőskéjének enyhe fuvallása. i—s.

A katolikus magyar Egyház

Az ujdonsült radikális párt napról-napra hirdeti, hogy vele szemben csak a katolikusok, illetőleg klerikális lapok állanak és harcolnak — Magyarországon. Más oldalról pedig, panasolja, hogy a radikálisok egymagukban állanak a klerikálisokkal szemben. Hát hogy mennyire ismerik, jobban mondva akarják ismerni a magyar nemzet lelkében még mindig mélyen gyökeredző vallásos felfogást, sőt élő hitet, arra nem mi felelünk. Feleljenek a radikális párt elbizakodottságát, felsüléseit jellemző esetek. A „Tiszántul“ például ezeket írja:

A radikális párt, melynél csak a párt van meg, de a pártnak tagjai nincsenek — most a protestánsokhoz fordul s közös harcra hívja a közös ellenség: a klerikalizmus ellen.

Ez a felhívás pedig olyan modorban történt, ami rendkívül sértő a magyar protestantizmusra. Első sorban megállapítják a radikálisok, hogy a klerikális hatalom nemcsak nem gyengül, hanem mindinkább erősödik. Ezzel szemben a magyar protestantizmus annyira elmaradt, annyira szervezetlen, hogy valóban semmiféle kulturális missziót nem teljesíthet. „E protestantizmus tétlen és alig képvisel némi erkölcsi erőt.“

Ilyen bevezetés után aligha lesz kedve a magyar protestantizmusnak, hogy szövetségre lépjen a radikálisokkal. Pedig ezt akarják a radikálisok, akik felpanaszolják, hogy a radikalizmus egymaga áll a klerikalizmussal szemben. Pedig a protestantizmusnak ma is az lenne a hivatása, mint négyszáz év előtt, küzdeni a katholicizmus ellen. Mert a katholicizmus térfoglalása az ő veszteségeiket is jelenti, nemcsak a radikalizmusét.

A radikalizmusnak nagyon tetszenék, ha a katolikusok és protestánsok újra kezdenék azt a harcot, mely csapás volt Magyarországra századokkal előbb. De ezek a harcok ma már a történelem s semmi kilátás rá, hogy újra kitörjenek. Ellenkezőleg. Mindkét táborban meg van a megegyezés arra, hogy az idők szelleme új harcot követel a közös ellenség ellen: a vallástalanság, a hazafiatlanság ellen, mely most radikális név alatt támad.

A radikálisok felhívása utal a német protestánsokra, akiket megdicsér azért, mert összeegyeztetik a monista filozófiát a kereszténységgel. A magyar protestantizmus pozitív keresztény alapon áll.

Kétségtelen, hogy a katolikus szervezkedés ma már kezd hatalom lenni. Amde ez csak példát adhat a protestánsoknak és nem okozhat náluk félelmet, mert ma katolikusoknak és protestánsoknak csak egy ellenségük van: a vallástalanság, mely ma már pártprogram Magyarországon.

De ez még nem elég. A hithű zsidóságtól is megkapták az invitációra a határozott választ és egyben ítéletet is: Az „Ungarländische Jüdische Zeitung“ június 12-iki számában (Budapest—Pozsony) megjelent „Radikaler Futurizmus“ c. cikk kegyetlenül őszinte s éppen ezért nagy figyelmet érdemlő sorait adjuk alább

— Százazrekre megy azoknak száma — írja nevezett újság, — akik felháborodva, de egy organum hiányában hallgatásra kényszerítve látják azt az erkölestelen játékot nemcsak a katolikusok, hanem az összes felekezetek érzékenysége ellen is.

De tíz radikális lármája többet jelent, mint százazrek némasága és a zsidó balvégzet akarja, hogy egy nagy hithű tömeg, amely a saját és mások vallását nagyra becsüli, felelősségre vonassék egy pár sivár tecriájú politikai futurizmusért, amely az életet mértanilag kubista kockákban akarja organizálni.

Legfőbb feladata lesz lapunknak, amely már nem eufemistikusan, hanem nyíltan lesz szószólója százazrek kívánságainak és amely nem sokára a becsületes zsidó szó

ujjonnan szervezett pártjának rezonáló talaja lesz, hogy megóvja a zsidóságot hitehagyott fiaiból általánosításától.“

A radikálisok bizony nem tudják vagy nem akarják tudni, hogy a vallás, a hit és egyben a hazaszeretet a lelkek közös kincse, ereje, a mellyel végezni egy-kettőre nem is oly könnyen lehet. Feltámasztani, öntudatra ébreszteni: ime könyebben sikerül.

Az az érettségi . . .

— Édes apám, nem banketteztünk. Elhatároztuk, hogy jótékonyt gyakorolunk.

— Nagyon örülök fiam. E' már aztán érettségi. (Szemét lesítve) Mert mi az érettségi banketten követtük el — a legnagyobb éretlenséget.

A Kath. Világ egyházköréből.

A XXV. Nemzetközi eucharisztikus kongresszus július 2—26-ig üléseit Lourdesban fogja tartani az idén. A kath. nagygyűlés határozata értelmében a magyar csoportot rendező és záradoklatot vezet a kongresszusra. — Ujságtörbi kurzust rendeznek a spanyol fiatalpapságnak. A főpapok kívánságára a spanyol kath. sajtó legkiválóbb munkásai elméletileg és gyakorlatilag adják elő a hírlapírás csínját-bínját. A cél az, hogy a kath sajtó részére neveljenek olyan írókat, akik az újságírás művészetével kezeljék majd e toll mesteriségét. — A német katolikus nagygyűlés. A hatvanegyedik német nagygyűlést augusztusban Münsterben fogják megtartani. Hogy milyen hatalmas arányokat fog ölteni ez a kath. mozgalom, fogalmat alkothatnak abból, hogy a nagygyűlést megnyitó munkásfelvonulásra százezer embert várnak. Az óriási embertömegnek vasúti szállításának lebonyolítására öt ideiglenes pályaudvart építenek.

Bőbeszédű feleség. Az utcán találkozott két munkás.

— Eppen most találkoztam a feleségeddel — mondja az egyik.

— Hol?

— A piacon.

— Mit mondt?

— Nem szólt semmit.

A másik sóhajva jegyezte meg:

— Akkor nem a feleségem volt.

A magyarországi rendőrtisztviselők kongresszusa.

— Saját tudósítónktól. —

A rendőrtisztviselőknek egyesülése, szakképzésre való törekvése nemcsak a rendőrtisztviselők magán ügye. Az országnak, a társadalomnak kiválóan nagy jelentőségű kérdése.

Itt tehát el kell esnie annak a kiesínlésnek, amivel ma legtöbb kongresszus vándorgyűléseit már kísérik szokták.

Azok a szakkérdések, miket a kongresszus tárgyalt a legközvetlenebbül érinti a mindennapi életet. Mindnyájunk javát. Erkölcsi és fizikai javaink közbiztonságát. És mélyen belevág szociális életünk minden mozdulataiba.

Nagy értéke van azoknak a tapasztalatoknak, miket az ország minden részéből összehordanak ezek a képzett, dolgozni vágyó hivatalnokok a felvetett kérdések gyakorlati megoldására és egységesítésére. Azonkívül évről-évre az egyes városoknak megismerése sem lehet kiesínlendő cél. Szélesebb látókört, bizonyosabb tájékozást és közvetlenséget szerez a rend és közbiztonság óreinek.

Azért örülünk, hogy a M. R. T. O. egyesülete Győr után városunkban ülésezett az idén. Főleg mikor a rendőrség újjászervezése, átalakítása immár a tizenkettedik órához jutott. Hogy — mint polgármesterünk mondotta a közgyűlésen — itt, a mi városunkban beszélhetik meg a maguk, de egyformán a nagy közönség ügyeit is az átalakulás, újjászervezés előtt.

*

A kongresszusra 72 város képviselője jelent meg. Sokan kimentették magukat elfoglaltság betegség miatt.

A kongresszus magva és lényege természetesen az egyes szakközvetítő tárgyalása és maga a közgyűlés volt.

A közgyűlésen nemcsak az egyesület tagjai jelentek meg. Megtelt színtől a városháza díszterme előkelő közönséggel. Hölgyek is érdeklődtek a tárgyalások iránt, főleg a családkerdés tárgyalása vonzotta őket a tartalmas gyűlésre. Jelen volt Csaba Adorján főispán, Vajay Károly dr. polgármester, a püspök és káptalan képviselőjében Benkő József apátplebános és Jordán Károly kanonok. Városunk előkelősége közül is sokakat láttunk ott. A bíróság, ügyvédi kar, tanfelügyelőség stb.

A belügyminiszter képviselőjéhez Pekáry Gyula miniszteri tanácsos jelent meg a kongresszuson, illetőleg közgyűlésén, akit (sok más üdvözléssel kapcsolatosan) a kongresszus elnöke üdvözölt, kifejezve az egyesületnek azon óhaját, hogy a rendőrség újjászervezése alkalmával a kormányzat legyen kegyes a testület óhaját, kívánságát is meghallgatni, nehogy róluk nélkülök nélkül történjék az újjászervezés.

A miniszteri tanácsos ígéretet tett, hogy ez ügyben lelkiismeretesen eljár. Kapcsolatosan igen érdekes kijelentéseket tett és magvasan jelölte meg azon alapokat, melyen a rendőrség újjászervezésének és egységes eljárásának történnie kell.

A titkári jelentést, sajnos nem hallhattuk. Részint a terem éppen nem szerencsés akkusztikája. Részint az előadó rohamos előadása miatt.

Az egyesület belügyeinek elintézése után következett a közgyűlés legérdekesebb pontja dr. Gagussy Dávid budapesti államrendőrségi tanácsos előadása: „Kivándorlás, eszélekkérdés és leánykereskedelem.“ A tanácsos jó előadó és nagy tapasztalatu rendőr. Oly csoportosításba, beállításba adta elő a közönségnek a mi társadalmunknak ezt a fájó, ezt a legszomorubb kérdését, hogy a hallgatóság szinte lélegzés nélkül, mélyszépen esendben figyelt minden szavára. Egyetlen pontot azonban, egyetlen egyet . . . csak éppen érintett, pedig bizony abban a mélységben, azokban a szakadékokban, azokban a szomoruan, könnyekig megható világban ez az egy erő, ez az egy tényező szinte belekiáltott. De hiszen így is igen nagy érdekű értekezés volt az, amely újabb oldalról, sőt meglepő oldalról világított be ebbe a fájdalmas témába.

A többi előadásokat is, mint pl. „A rendőrség és nagy közönség.“ „A társadalmi nevelés hiánya.“ „A rendőrképzés“ mind igen aktualisak és jól feldolgozásban adták elő.

A közgyűlésen még több indítványt tárgyaltak, mire a tartalmas ülés véget ért.

*

Szatmárvárosa, illetőleg a mi agilis főkapitányunk természetesen gondoskodott arról, hogy a készenlétben levő rendező bizottság révén, a vendégek városunkban jól találják magukat. Így az ismerkedési estély, a vasárnapi társas ebéd, a hegyi kirándulás. Nagy és Felsőbányára, Bikszádra való utazás . . . mind alkalmasak voltak arra, hogy a messze vidékekről városunkba érkező vendégek kellő szórakozásban és a megyéről való tájékozódásban részesüljenek.

Fájdalom . . . a társas ebéd után (vasárnap) nyomban megérkezett a rettenetes hír és villámként sújtotta le az egész városnak és vendégeinknek is kedélyét. A hegyi kirándulást kivéve minden más elmaradt. A vendégek, főleg a budapestiek haza siettek. K—s.

Modern gyermek. Gyuri a szoba egyik sarkában áll és nagy sírás közben törülgeti a szemét. A huga részvétellel kérdezi:

— Mi bajod, Gyurika?

— Megsértett a mama.

— Mivel sértett meg?

— A papa sétapálcájával.

Új szijgyártó üzlet

nyílt Szatmáron, Rákóczi-utcán (Törvényszékel szemben,) hol jutányos árban szerezhettek be kocsizó, lovagló és ígás szerszámok, valamint mindennemű diszes kiállítású bőrárak.

Kiváló tisztelettel

Székely István, szijgyártó.

Olvasóinkat kérjük

sziveskedjenek a második felére szóló előlfe lésüket megújítani, illetőleg beküldeni.

És kérjük, mielőtt nyaralni mennének, sziveskedjenek tudatni velünk, hova küldjük lapunkat?

Lapunk követni fogja előfizelőinket bár-hova, a merre pihenése, szórakozása utjai vezetnek. Mint követik eszméik, melyeknek szolgálá-lában állunk. Mi a kereszténység eszméit hird-etjük. Azt a diadalmas világnézetet, melynek léte örök. De jól tudjuk, hogy a XX. század-ban élünk. És hogy ezeket az eszméket az új kor nyelvén és írásával kell hirdetniük. És meg kell mutatnunk, hogy ezek az eszmék ma is forrásai és nagy értékei, alapjai az igazi ha-ladásnak, a tiszta, hamisíthatlan kulturának.

Lapunk teljes egészében a tisztességes sajtó organuma. Ugy hirdett eszméit, mint előadásának hangja. Megír mindent, ami a társaságbeli embert érdekelhet s azon a han-gon írja meg, melyet egy társaságbeli művelt ember használni szokott. Csak azt írja meg, a mi megtörtént, azt megírja megvesztegethellen pártatlansággal.

Ezek a mi erősségeink. Ezekre hivatkozva kérjük közönségünk támogatását továbbra is. Hogy megfeleltünk a közönség igényeinek, bizo-nyítja az, hogy olvasóink száma folyton sza-porodik. Ezentúl is áldozatos munkát fordítunk arra, hogy az igazság eszméi minél szélesebb körben elterjedjenek.

Lapunk munkatársait kérjük, hogy a lap szellemi részét illető minden küldeményt címezzenek a szerkesztő nevére (Arany Já-nos-utca 44.) A kiadóhivatalt érintő kíván-ságokat és az előfizetési pénzeket pedig küld-jék a kiadóhivatalba: dr. Bakfay Kálmán tanár címére (Papnevél).

Szent Péter és Pál napját ünnepelte hétfőn, június 29-én a katolikus egyház. Szent Péter és Pál apostolnak emlékezete egyszerre, egymásba kapcsolva ujult meg e napon a hívek lelkében. E két apostol sze-relete, rendíthetetlen hite és hősiessége indi-totta meg a nagy munkát a keresztény élet világhódító hatalmával. Péter volt a római egyház első kormányzója (pápa) Pál pedig első, leghatalmasabb hitvédője. Azért ábrázol-ják, festik őket egymást átkarolva. Péternek kezében kulcsok vannak, míg Pál kardot tart kezében. Mindketten Néror uralkodása alatt Kr. u. 67 év június 29-én haltak meg vér-tanu halállal. Mindketten egy napon, talán egy órában. Szent Péter csontjai a világhírű temp-lomának földalatti kripta-jában (Rómában) por-ladoznak.

Egyházmegyénk gyásza és kegye-lete. A trónörökös-pár megdőbentő halála kapcsán megyés püspökünk igen meglehangu körlevelet intézett egyházmegye papságához és egyben híveihez. A nagy gyász — ugy-mond nem annyira pompát, mint inkább istenségséget kíván. Imádkozunk! Ha sirva, ha megtépett szívvel, de imádkoznunk kell. Imádkozni pedig mindenütt lehet. De főleg a templomban a helye. Ezen okból elrendeli a körlevél a gyászisteni tiszteletet a temetés napján minden templomban. És intézkedik a harangozás idejére és módjára nézve is.

A püspöki konviktsból. P. Alakker István szuperiort a rendfőnöke Kaloésára helyezte gondnoknak (miniszter). A szatmári ház főnöke (superior) P. Bóta Ernő. A szat-mári házba jó még működő páternek P. Jámbor László. A távozó Alakker nagy munkát végzett az új konviktus építésének és berendezésének gondjaival. P. Bóta Ernő régi ismerősünk, most is Szatmáron működik; de főleg a fővárosi hitélet munka mezéjén ismerik sokan. P. Jámbor is volt már és pedig nem régen — Szatmáron.

Pázmány Péter szobra. Tizenhatsz év után végre felállítják Budapesten a tizedik királyszobrot: Pázmány Péter szobrát. A szobor, melynek alkotója Radnai Béla szob-rásművész, már két év óta készen van s ezideig csak azért nem volt felállítható, mert

a helyén a Kigyó-téren, mostanig egy árubódé állott. A leleplező ünnepség július első felé-ben lesz. Az ünnepségen részt vesz Csernoch János bibirnok hercegeprimás is.

A szatmári Oltáregyesület július hó első vasárnapján megtartja rendes szentségimá-dását. Emlékeztetjük reá a tagokat és kath. híveket.

Az egyetemi és főiskolai hallgatók „Szatmári Köre“ szombaton tartotta meg Szatmárnémetiben a Budapesten létesítendő diák otthon javára műsoros táncszertélyét. Kis számú, de előkelő vendégek jöttek össze ez estélyre a Kossuth-kerti kioszkban. A műsor változatos és eleven volt. Eléknységét növelte dr. Bárdóly Sándor konferálásai. Szerencsés ötletei, szellemes bemutatói nagyban hozzájárul-tak a műsor sikeréhez. Beszédet mondott Bodnár Gáspár. Monologot adott elő Kovács Rózsika, Szépen, kellemesen énekelte Sepsy Márton és ked-ves magyar dalokat adtak elő Székely Valér és Pintér Nándor, Döry Margitka zongorajátéka is gyönyörködtette a közönséget. Az ifjuság na-gyobb pártfogást érdemelt volna magától a kör-nek ifjuságától is.

Zugnak-bugnak a harangok újra . . Bugásukat-zugásukat már hozza délről a szél. Aztán itt is szívet tép, könnyet csal, lelket rezzen a zugó érc. Haj . . ez a harang-zu-gás, ez a bus siralma, bánatos sirása a ha-rangoknak! Így zúgtak — így bugtak. Hej így sirtak . . Rudolf, hej nagyasszony, Er-zsébet . . Most újra zugnak-bugnak azok a szomorú, siró harangok. Mintha a szívükben huznák, rángatnák és nem ott a tornyokban azokat a zugó, siró harangokat.

Vihar. Hétfőn délután 4 óra után ismét vihar vonult át városunkon, rövid időn át tartó sűrű záporral. A villám több helyen le-esapott. A közúti vashíd villamos huzaljába is. A huzalt megrongálta, de egyéb kárt nem okozott.

A kir. törvényházból. A kismajtényi pörben szereplő vádlottak közül Pinye László-né és Orosz György nem jelentek meg a tárgyaláson. Elmaradásukat elfogadhatóan igazolták is. Nevezett vádlottak a napokban állottak a törvényszék előtt. Az ügyészi vád-irat hatóság ellen való erőszak vétségeivel vádolta őket. Mind a két vádlott tagadja bü-nösségét. A tanúk Orosz György ellen terhe-lően vallottak. A védelem meghallgatása után a törvényszék meghozta ítéletét. Orosz Györ-gyöt felmentette. De Pinye László-né bü-nösnek mondotta ki és ezért négy heti fog-házra ítélte. A büntetést azonban az elsen-vedett vizsgálati fogaállal kitöltöttnek vette. Az elítelt a törvényszék ítélete ellen fel-lebbezett. — A hét gonosz. Tegnap tárgyalták a törvényszéken annak a 7 cigányinak bünpörét, akik a szakasi plébániába betörték és onnan pénzt és más ingó jószágot loptak. A hét gonosz közül hármat 1 és fél évre (mert már háromszor voltak büntetve betörésért), négyet pedig egy évre ítélték el. — A szatmári rk. ple-bánia betörőjét, Juhász János Bélát egy évi hat havi börtönre és 3 évi hivatalvesztésre ítélték.

A népfürdőről olvassuk, hogy a nép-fürdő valóságos áldása a lakosságnak. Egy nyilvánosságra került kimutatás szerint a népfürdőt sok ezer ember látogatja és az első csonka év sikerei ehhez a népfürdőhöz fűző-dik. A népfürdőt most már bővíteni akarják, mert nyilvánvalóvá, hogy a szegényebb, ke-vésbé tehető közönségre nézve valósággal szociális jótétemény. Hogy azonban a szat-mári közönség valahogyan zavarba ne jöjjön, siessünk kijelenteni, hogy a fővárosi (város-ligeti új) népfürdőről írunk és nem a szat-márióról. Amely fürdő azért nem lehet szo-cziális jótétemény, mert itt ott 30 évi sürgetés, zaklatás után még ma sincs.

Betörés a németi gör. kath. tem-plomba. Hétfőn virradóra kellemetlen meg-lepetés érte a gör. kath. egyházat. Valami csavargó még nappal felsurranhatott a to-ronyba. Ott meghurta magát. Az éj beállta-val a levágtott harangköteleken lemászott a kórusról a templomba. A perselyeket fesse-gette és úgy próbálkozott a krajezárok ki-szedésére. És mert ez a kísérlet soványan eresztett, elemelt egy 300 korona értékű kelyhet. Aztán . . . elillant. A esendőrok ke-resik.

Felemelték a lapok előfizetési árai-kat. A főváros 7 legnagyobb lapja: Az Al-kotmány, Magyarország, Az Ujság, Pesti Hirlap, Világ, Bugapesti Hirlap, Pesti Napló, előfizetési árait 32 koronára emelték fel július 1-től kezdve. Ezeknek a lapoknak egyes száma 12 fillér lesz.

A földmunkások országos munka-vállaló szövetkezetének igazgatósága szerdán tartotta első ülését Tankóczy Gyula főkapitány egyik alelnök elnöklete alatt. Az ülés megtette a szükséges intézkedést a tör-vényszéki cözébejegyzés iránt. Továbbá az igazgatóság kebeléből a polgármester és a főkapitány alelnökök bevonásával Plachy Gyula, Komoróczy Jenő, dr. Kölcsey Ferenc, Neuschlosz Dezső, Kacsó Károly műszaki tanácsos és Bölönyi László tagokból egy in-téző bizottságot választott. Az intéző bizottság feladata két irányu lesz. Az egész ország területén a szövetkezeti tagok részére föld-munka vállalása, és szövetkezeti munkás ta-gok gyűjtése. Ez az országos jelentőségű és az amerikai nagymérvű kivándorlást megaka-dályozni szándékozó vállalat mindenesetre nagyon figyelemre és pártfogásra méltó tár-sadalmi és altruista mozgalom.

Szeszélyes időjárás. Országszerte nagy esőzések fellegszakadások járnak, ömlenek. Nálunk is, de mérsékeltbben. Ezen jelenség-gel szemben vannak vidékek, sőt egyes köz-ségek is, a hol még mindég epedve várják az esőt. Szárazság uralkodik folytonosan. Debrecent például ismételtelen fellegszakadás látogatta és ugyanakkor Nagy-Károlyban egy szem eső sem — a mi pedig nem sok — nem esett. Sőt Sok a villámlás is, írja egy gazdasági lap:

„Az időjelző állomás egyik tisztviselője érdekesen nyilatkozott az idej gyakori villám-csapásokról. Ott, ahol ingoványos és nedves a talaj és ahol a levegő páratartalma termé-szetszerűleg nagyobb, ami megkönnyíti a villám haladását, ott gyakoribb a villámcsapás. Az alföldi vidéken, ahol száraz a talaj, a lecsapás kisebb. A hegyes vidéken is ritkább a vil-lámcsapás; mint az ingoványos talajon. Hosz-szú idő óta foglalkozom a villám tanulmá-nyozásával — mondta a tisztviselő — és tíz évre visszamenőleg pontos kimutatás készi-tettem a magyarországi villámcsapásokról. E kimutatás szerint az országban évenként átlag 148 ember hal meg villámcsapás következté-ben, de volt már olyan év is, hogy 202 ember halt meg. A halálos végződésű esetek túlnyomólag szabadban történtek, földel alatt az ilyesmi ritkábban fordul elő.“

Szivarok ötös csomagolásban. A regalitás, trabukó és britannikából ötös cso-magok kerülnek forgalomba augusztus 1-től kezdve. A dohánygyárak a legjobb szivarokat válogatják össze nehogy a közönségnek pa-raszra legyen oka, hogy látatlanba vett szivarjai rosszak voltak.

Felszámol a kenyérgyár. A „Szat-mári első kenyérgyár r. t.“, amely 1910 ben 60,000 korona alaptőkével alakult és alap-tő-kéjét 1913-ban 10,000 koronára bélyegezte le, amely alkalommal 50,000 korona elsőbbségi részvényt boesátott ki, június hó 30-ra má-sodízben hív össze közgyűlést, mert az első határozatképtelen volt. A közgyűlésen az igazgatóság a felszámolás kimondását fogja javasolni. Együttal a felszámolók közgyűlé-si-gel felhatalmaztatnak a társaság tulajdonát képező házastelek és egyéb vagyontárgyak szabadkézből leendő eladásra.

Két új ovoda felállítását sürgeti a városnál Bodnár György királyi tanfelügyelő. És a város, beismervén az ovodák kézfog-ható szociális jelentőségét — dicsérendő buz-gósággal és érzéssel nemcsak enged a kir. tanfelügyelő kérésének, de a két ovoda lé-tetésének előmunkálatait már meg is kezd-ték. Bartha tanácsos az egyik szatmár-kültelki ovoda helyét az Ujmajor, vagy a pálfalvai uton jelölte meg; a Németi részben pedig a Vörösmarty, Kölcsey utcák, sz. István-tér és a Tiszviselőtelep körzetét találta legalkalma-sabbnak, tekintve, hogy itt a városnak ma-gának is vannak telkei. Még pedig a Török István féle lanka, vagy a régi katonai kórház, esetleg a Gvadányi-utca meghosszabítása esetén keletkező saroktelek. A két ovoda

felépítése telekkel együtt körülbelül 60,000 koronába kerül.

A Pannónia vendégfogadó átalakítási munkálata csiga módra halad — mondja zsörtölődve a közönség. Hát persze a jó és alapos munkára — *idő kell*. Hiszen az bizonyos, hogy az elkészítés az elkészülés idejét maguk az iparosok, illetőleg a munkavállalat határozta meg. Ezen idő pontokhoz alkalmazkodott az Országos Rendőrtisztviselők egyesülete is közgyűlésének városunkban való megtartását illetőleg. És hisszük, hogy a város, mint tulajdonos, bérbeadó, valamint a bérlő sem hitte és nem hitték, hogy június végén, mikor itt Szatmáron rengeteg vidéki ember, szülők, tanfőriak fordulnak meg és keresnek vendéglőt, hogy mondjuk — a Pannónia félmunkában maradjon és megnyitása mintegy beleszakadjon — a *holt szezonba*. Ilyen kínálkozó alkalmakkor és ily kritikus eseteknél kellene megmutatni a helyi iparosoknak, hogy tudatában vannak a helyzetnek; hogy sok szem, temérdek ember néz rájuk. És ha joguk van ahhoz, hogy az iteni munkák az ő kezeikbe kerüljenek... a közönség is elvárhatja, hogy — legalább is a kijelölt határidőt megközelítőleg tartsák be. (szp.)

Elcsipett párjelenet.

Csavargó: *Olvastad?*
 Másik csavargó: *Mit?*
 — *Jönnék a mi legnagyobb pártfogóink...*
 — *Kik?*
 — *Az ország minden rendőrkapitánya.*
 — *Mit fognak itt nálunk csinálni?*
 — *Disz-gyűlést fognak tartani és elméletileg megállapítják, mit tegyenek a lopások, betörések ellen.*
 — *Tudod mit?*
 — *Mit?*
 — *Csináljunk mi a tiszteletükre egy-két diszgyakorlati betörést...*

A vármegye házából. A vármegye közgyűlése. Szatmárvármegye törvényhatósági bizottsága július hó 9-én délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Előző napon a vármegye állandó választmányára tart ülést. — *Közigazgatási bizottságok ülése.* A Szatmárvármegye közigazgatási bizottsága július hó 10-én, a városi közigazgatási bizottság pedig július hó 13-án ülést tart.

Az új egyházmegye főesperességei. A király a hajdudorogi egyházmegye területén a napokban kelt legfelsőbb elhatározásával őt főesperességet szervezett. Ezek: a székesegyházi, szabolesi, szatmári, zempléni és székelyföldi főesperesség, mely utóbbi egyúttal külhelynökség jellegével is fog birni meglehetősen tág hatáskörrel. Erre azért van szükség mert a székelyföldi paróchiák az egyházmegye székhelyétől igen távol esnek. E távolság a kormányzást normális viszonyok között is szerfelett megnehezítené. A Székelyföldre pedig igen sok az orvosolni való egyházi és tanügyi téren, ami csak a helyi viszonyok alapos ismerete után nyerhet kedvező elintéztést. Az új főesperességekre vonatkozólag a személyi felterjesztések már megtörténtek.

A hajdudorogi egyházmegye szentszéki ülnökei. Az új egyházmegye első szentszéki ülnökei a következők lesznek: Damjanovics Tivadar olvasókanonok batizvasvárii ker. esperes, Bánóai Jenő kanonok egyházmegyei főtanfelügyelő, Mitrovich Elek kanonok nagykarolyi magyar lelkész, Bányay János t. kanonok, szerencsi lelkész, Melles Emil budapesti apát-paróchus, Rutkay Gyula szabolesi főesperes, nyiregyházi lelkész, Márkis Romulus érd. főesperes nagykarolyi román lelkész, továbbá Boros János makói. Damjanovich Agost sátoraljaújhegyi, Sztovszky Antal nagykallói, Mihalovich József sajószögedi, Gőnczy Antal szatmárnémeti, Zapoteczky Endre sajópetrii, Szabó Miklós bökényi, Újhelyi Andor hajdudorogi, Mihályka János szatmárzsádányi

Fenczik Győző sárospataki, Balogh Szilárd tokaji, Rajkovich Sándor, hajókereszturi, Szabó Iguác nagylétai, Papp János hajduböszörményi esperes-lelkészek, Mellés Géza pápai t. káplán püspöki irodaigazgató, végre Boér Arthur nagykarolyi esperes-lelkész. Az első szentszéki ülés július 2-án lesz Debrecenben, amikor az új szentszék tagjai az esküt is lefoglalják tenni. A székelyföldi papságot csak egy tag képviseli a szentszékben, aminek az a magyarázata, hogy a kinevezendő székelyföldi külhelynök mellett alszentszék is fog szerveztetni és a székelyföldi papok annak lesznek tagjai.

Domonyáról (Ung megye) értesít tudósítónk, hogy az *Unghután* építendő templomnak alapkövét lelkes ünnepléssel tették le. A templom építését dr. *Boromisza Tibor* püspök nagylelkű adománya tette lehetővé. A főpásztor a szegény híveknek áldozatkészségét jutalmazta meg, mikor mintegy 12 ezer korona adománnyal járult a templom építéséhez. A hívek öröme igen nagy és ez örömben részt vett az egész környék lakossága.

A beregszászi törvényszék megrázóan szomorú ügyben tárgyalt a múlt hét csaknem minden napján. Egy tragikus kép tárult ott fel arról, mint lehet tönkre tenni fiatal embereket, apa örökségeket, meg ártatlan nő-testvért is koldusbotra juttatni. A szerencsétlen Uray-Buzinkai fiuk elzűlléséről és a Hagarák és Bálint (Braunstein) Sándorok üzelméről, csalásairól, amellyekkel családokat tettek tönkre és ifju életet pusztítottak el. A beregszászi törvényszék büntetésnek mondta ki ugy Hagara Endrét, mint ifj. Bálint Sándort a büntető novella 50. §-ába ütköző és a btkv. 380. és 383. §. második bekezdése szerint minősülő család büntetésben és ezért a btkv. 91. §. alkalmazásával Hagara Endrét két évi és hat hónapi, ifj. Bálint (Braunstein) Sándort pedig két évi fegyházra és öt évi hivatalvesztésre ítélte. A büntetésbe a vizsgálati fogsággal kitöltött nyolcz hónap beszámíttatik. Az elítéltek és védőik a bűnösség megállapítása, a kir. ügyész pedig a 91. §. alkalmazása miatt felebezett az ítélet ellen. A törvényszék a vádlottak vizsgálati fogságát továbbra is fentartotta.

Állatvásárok vármegyénkben. Július 3-án Felsőbányán és Magyarberkeszen, 6-án Avaslekonczén és Nagykarolyban, 7-én Szamoskrassón, 9-én Erdődön, 10-én Kővár-hosszafaluban, 17-én Csengerben, 20-án Sárközön és Mátészalkán, 27-én Fehérgyarmaton, Nagypaládon és Szinérváralján.

Szülő és barack Mertznel!

Csanalósról kapjuk a hírt, hogy Szabó Dezsőt körjegyzőt a kerületi főszolgabíró állásától felfüggesztette. Most — rövidesen csak ennyit.

A magyar gazdák nagygyűlése a jövő 1915. esztendőben Debreczenben lesz. A temesvári gazda gyűlésen Debreczen városa a Magyar Gazdaszövetséget a nagygyűlésnek Debreczenben való megtartására meghívta. A M. Gazdaszövetség erre határozatilag kimondotta, hogy a meghívást elfogadta és a jövő évi nagygyűlés Debreczenben lesz.

Csudálkozás. A tanár ur közvetlen, érettségi után való napokban, találkozik egy most érettségiző tanítványával, a ki neki melegen és szívvelyesen köszön.

— *Ön köszön, édes fiam...? Ön köszön mégis! Pedig ön érettségit tett már. (Elgondolkozva.) Igen... igen, édes fiam, csudálkozom, mert nem élünk a háladatosság korszakában.*

Tüzifa eladás.

Kitűnő száraz *bükk, tölgy, cser, tűzelő hasábfá* és *felvágott fa*, ugyszintén *tűzelő szén* vagononként és ölenként kapható igen olcsó áron

GRÜNFELD SÁMUEL
 fakereskedőnél Szatmár, Royal udvara.
 Telefon 278.

Pályázati hirdetés

Lakárd fiókegyházban róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadaim: hitközségi hozzájárulással törvényileg biztosított jövedelem. Megfelelően képesített tanítónök is pályázhatnak. Pályázatott július 18-ig Havasi József lelkészhez küldendők Órdarmára U. p. Ungtarnócz.

Az érettségi vizsgálatok eredménye.

A szatmári kir. kath. főgimnáziumban az elmúlt csütörtökön reggel hirdette ki Máty Engelbert kerületi főigazgató az érettségi vizsgálat eredményét. Az A) osztályban jelesen értek: Dávidovits András, Gottlieb Kálmán, Gyulai Béla, Schönfeld Lajos, Szabó János, Székely Endre. *Jól értek:* Beregi István, Csonka János, Duffer Antal, Heller Ernő, Kertész Ármán, Mertz József, Pukovich Lajos. *Egyszerűen értek:* Boromisza Zoltán, Coroján Gyula, Erdélyi László, Fieher János, Fischer József, Forrány Endre, Govrik László, Kovács Béla, Ligeti László, Luczi János, Neubauer József, Rož Gusztáv, Szatmari István, Vadász Gusztáv, Véber József. Egy ifjut szeptemberi javítóvizsgálatra vetettek vissza. A B) osztályban jelesen értek: Grossman Sándor, Láng Lajos, Papp Tivadar, Schlagger Bálint, Verner Jenő. *Jól értek:* Steuer Zoltán, Dunka László, Frits Zoltán, Papp Sándor, Stamberger Elemér. *Értek:* Braun Dezső, Buday Mihály, Fogarasi József, Jékey Sándor, Kozányi Pál, Martinovich Árpád, Márványi Ernő, Mátyássy János, Mihályka Sándor, Groth Mihály, Sterk János, Szemerédi Béla, Szembrátovits Szaniszló, Szurdukán Traján, Tima Lipót. Négy ifjut szeptemberi, egyet jövő évi javítóvizsgálatra vetettek vissza. Az érettségi eredmény kihirdetése után a következő jutalmakat osztották ki: Jandrisics János emlékalapítvány, az érettségi vizsg. a történelemből a legalaposabb készütséget tanúsító Schlagger Bálint. Ratkovszki jubileumi alaphoz az érettségi vizsg. a legalaposabb készütséget mutatja fel a magyar irodalomból Gyulai Béla. Aiben Mátyás emlékalapokból a legkiválóbb érettségi magyar dolgozatot készítő, Fries Zoltán. Az eredmény kihirdetése után lelkes beszédet intézett Máty főigazgató az érett ifjakhoz.

A szatmárnémeti ref. főgimnáziumban f. hó 26-án ért véget az érettségi vizsgálat. A vizsgálobizottság, melynek elnöke Dóczy Imre kerületi főgyelöl volt, a 42 érettségi vizsgálatra becsátott ifju közül jelesen értek nyilvánított hetet: Bakó László, Halász Kornél, Mezei Béla, Nagy Sándor, Pethő György, Szabados Árpád, Szűcs Zsigmond tanulókat; *jól értek* tizenkettőt: Berkovits Herman, Császy Miklós, Frenkel Árpád, Nagy Gusztáv, Papp Árpád, Percz Sándor, Sárközi István, Szarka József, Uszkay László, Vajay András, Varga István, Wohl Endre tanulókat; *értek* tizenhatot: Angyalossy Károly, Berger Marcel, Boka Miklós, Dohi Albert, Jelenik Károly, Jeney Ernő, Király József, Kürthy Dezső, Legeza István Nánassy Zoltán Némethy Zoltán, Osváth Ferenc, Paál Jenő, Szász János, Szőke József, Váncs Aurél tanulókat; egy-egy tárgyból szeptemberben teendő javító vizsgálatra utasított öt tanuló; a teljes vizsgálatnak egy év mulva leendő ismétlésére utasított három tanuló.

A tanítóképző intézetek képesítő vizsgálatának eredménye. A szatmárnémeti kir. kath. tanítóképzőintézetben június hó 24-től 27-ig folytak le a képesítővizsgálatok. Jelentkezett összesen 23 ifju. A vizsgálobizottság mind a 23 ifjut képesítettnek nyilvánította. A képesített ifjak névsora a következő: Almássy Gusztáv, Baumgartner János, Bokor Gyula, Dimand József, Dóry Ernő, Ekamp Lároly, Galiger Gyula, Gyetkó Márton, Gyulay Antal, Heffler József, Horváth Béla, Horváth Gábor, Hor-

váth Imre, Jendrassák Károly, Kovács Kálmán, Májer József, Máncz János, Merza István, Orosz Ede, Pastyik István, Pausz István, Treitli Károly Varga József.

Az évzárón hirdették ki a jutalmazott tanítójelöltek névsorát is. Ezek szerint részint alapítványokból, részint jótévedők adományai-ból a következő növendékek kaptak jutalmat:

A IV-ed évesek közül Heffler József, Máncz János, Treitli Károly. A III évesek közül: Bartha Béla és Müller Ferenc. A II. évesek közül: Tóth János. Az I. évesek közül: Szabó Lajos.

A képesítő vizsgálat eredményének kihirdetésével kapcsolatosan Jordár Károly dr., apátkanonok, aképesítővizsgálat elnöke megleghangu, lelkesítő beszédet intézett az új tanítókhöz.

Az irgalmas nővérek kolostorában levő tanítóképző és óvó képző képesítési vizsgálatának eredménye. Sikerral tették le a képesítőt a következő jelentkezők: Bakkay Vilma, Balogh Anna, Bárány Ilona, Bozsán Julianna, Demeter Erzsébet, Dobrovoczy Anna, Eksmied Mária, Bolwa Mária, Fogarassy Katalin, Gurnesevits Gizella, Homann Rozina, Horváth Teréz, Iván Erzsébet, Kende Ilona, Kiss Piroška, Laskay Julianna, Lengyel Aquilia, Markos Ida, Máté Valéria, Méder Emma, Navora Sarolta, Papp Vilma, Peyerl Margit, Radics Olga, Remisovszky Gabriella, Smóling Erzsébet, Stróné Gizella, Tamás Ilona, Vánk Mária, Vekérdi Ilona, Képesített óvónők: Asztalos Ilona, Bakkay Blanka, Bede Emma, Bernhard Mária, Bodor Irma, Butka Ilona, Csorba Ilona, Dobej Irén, Dudás Róza, Eszényi Berta, Fehér Mária, Formády Gizella, Fürpász Amália, Gacsál Mária, Gombkötő Janka, Grundik Malvin, Guth Mária, Gyöngyösy Erzsébet, Háger Margit, Horny Márta, Horváth Margit, Hrivnyák Erzsébet, Jankovics Szidónia, Kallós Erzsébet, Kásza Julianna, Kaufke Margit, Kádár Paulina, Kiss Erzsébet, Kontros Gizella, Komáromy Mária, Kovály Anna, Laskay Mihályné, Lupán Alexandra, Marzsó Margit, Matyasin Erzsébet, Mikó Izabella, Munkácsi Borbála, Nagy Győri Blanka, Oláh Erzsébet, Paszejka Katalin, Pataky Vilma, Petrovay Margit, Pintér Gizella, Podraczky Béláné, Poldauf Etel, Princzinger Jánosné, Pusztai Dominika, Simonyi Irma, Somogyi Ilona, Sóskuti Margit, Sulyok Ilona, Szarvadi Mária, Tisler Anna, Toldi Elza, Turi Nagy Matild, Ulrich Aranka. Mindkét vizsgálaton Szabó István prelátus, főtanfelügyelő elnökölte a nagy és nehéz, de örömdetes munka beféjezésével gyönyörű beszédet intézett a képesített tanító-nőkhöz, illetőleg óvónőkhöz.

NŐKRŐL A NŐKNEK.

A dolgozó nők.*

Olvasgatván a nőknek a „Dolgozó nők”, ezimű ujságát: úgy veszem észre, hogy ma már a nők tevékenységében bizonyos megkülönböztetést akarnak tenni. Hogy mindjárt a dolog velejére térjek: dolgozó nőnek azokat a nőket tartja és különös előszóval nevezi is, a kik nemcsak a maguk családjá gondozásával, házi munkájával van elfoglalva. Dolgozó nőnek nem azt az anyát nevezi, a ki nappalát a család oltására teszi.

Az ilyen nőt csak afféle *dolgos* házi asszonynak tekintik. Dolgozó nő az, a ki a házhoz, a családba *produktív* munkájával jövedelmet hoz. Tehát, hogy csak néhány kereseti forrást említsek: vagy tanítónő, hivatalnoknő vagy egyáltalán valami igazi külön foglalkozást üz.

Ezzel a felfogással bizony népszerűsíteni akarja azt az irányzatot, a mely a nőnek családi munkáját nem tudja egészben értékelni. Nem is tartja elegendőnek. S mintegy megindítja azt az általános törekvést, hogy a férjhezmenő leányok mindegyike igyekezzék a *dolgos* háziasszonyok mellé valami okleveles, valami produktív körülményű foglalkozást szerezni, hogy-hogy miképp is mondjam — férjével párhuzamosan jövedelmet produ-

* Közelebb mi is elmondjuk a magunk szerény véleményét. Szerk.

káljon. Vagy talán férje csekély, talán elmaradt fizetését pótolhassa.

Hát én is azt gondoltam és hittem is jó ideig, hogy ez a törekvés jogos, kívánatos, jobb jövőt, boldogabb családi életet biztosít. Szereztem is kitünő képesítést . . . és az élet kezével nyújtott nekem olyan alkalmazást, a melyikkel tisztesseges jövedelmet hoztam családom számára.

De mi hamar ki kellett ábrándulnom, felébrednem, csalódottan ebből a hitemből. Mert jöttek a gyermekek. A család. És mondtam, hogy mihelyt azt kellett éreznem, tapasztalnom, hogy most kezdődik igazán a nőnek, a családjának, a hü és jó feleségnek, nem dolgozókéja, de önfeláldozó munkája. Most kezdődik valójában az igazi dolgozás ideje: be kellett látnom, hogy ha megtartom a családon kívül való hivatalomat; főleg ha azt valójában lelkiismeretesen betölteni akarom: akkor el kell hagynom anyai kötelességeimet. Akkor meg fogják érezni az anyai befolyás, örökös hiányát az én kis gyermekeim. És a feleségnek kapkodó felületes lelkét az én dolgos, verejtékes dolgozó uraeskám is meg fogja érezni. De nagyon.

Az a jövedelem, a mit — hát nevezzük így — a dolgozó nő a családba hoz, csak felszínes és látszólagos. A tanítónő például neveli másnak gyermekét, az ő gyermekét pedig otthon nevelik, gondozzák a mai megbízhatlan, sőt veszélyes cselédek. A hivatalnoknő, a házon kívül dolgozó anya munkáját hivatalának adja: ezt a munkát otthon pótolni, helyettesíteni kell a bérért dolgozó cselédnek.

És az a jövedelem! Szép, talán sokat pótol. Talán nagyobb igényeket elégít ki. De nincsen azon áldás. Ha az a nő, az a család, az az anya oly szerencsés, hogy helyettesítheti egy áldott nagymama vagy testvér, vagy hü rokon . . . akkor nem szóltam. De hol és hány családban találhatók fel ilyen jó lelkek.

Oh nem! Azon a jövedelemen nincsen annyi áldás, mint az emberek hiszik. Ha a többletjövedelmet mérlegre tesszük, pl. az egyik serpenyőbe; másik serpenyőbe tesszük az anyának aggodalmait, kálváriáját valahányszor ott kell hagynia gyermekeit, azt a pusztítást, a mit otthon a fizetett ellenségek, a cselédek tesznek, akkor látunk csak tisztán, akkor értékelhetjük csak igazán a nőnek keresetét, a mivel állítólag a családját boldogítja.

A család részére ma sincs nagyobb tőke, biztosabb és áldásosabb jövedelem, mint az önfeláldozó anyai, háziasszonyi munka. Ez az én szerény véleményem.

A Beláné.

Paradicsomsaláta. *Vékonyhéjú és lehetőleg kevésmaigu érett paradicsomot nyersen vékony szeletekre vágunk, megsózzuk, ecetet öntünk rá és a tetejére kevés törött borsot hintünk.*

Mókaságok.

— Mikor megy fürdőre Náci?
— Kicsoda?
— Hát te, meg a családod . . .
— Barátom, miiket úgy megfürösztöltek a bankok ebben az esztendőben, hogy elég lesz üz esztendőre.

— Maga safornek kínálkozik hozzám?
— Igen, kérem . . .
— Tud teljes bizonyossággal hajtani?
— Hogyne kérem . . .
— Van bizonyítványa róla?
— Nos?
— A volt gazdám nem adhatott — kérem — bizonyítványt. Mert éppen árokba fordultunk és a karja eltört. Most nem tud írni, de mikor meggyógyul . . . a bizonyítvány is itt lesz.

Adakozzunk a Sajtóalapra!

GAZDÁK VILÁGA.

Aratnak . . .

Aratnak, de nem mindenütt. Vagy legalább nem szent Péter napjára és úgy, annyi reménységgel, mint a „jó”, sőt „közepes” esztendőben szoktak aratni. Különösen Szatmárvármegyében. És a szomszédjainkban: Ugoosa, Bereg és a határos vidékeken.

Szomoru sőt vigasztalhatlan képet nyujtanak a mi vidékünkön a buza földek.

A vetések részben ki sem keltek. Elmaradtak, ritkák, gyomosak és meg ölt ellen-séggel küzdve elsatnyultak. Cserben hagyták sok helyen a gazdákat a vető-magvak is. Az időjárás is abnormalis volt és még mindig nem tudta megtalálni egyensúlyát.

Szerencse még, hogy vannak vidékek, a hol a gazdák nem panaszkodhatnak.

Aratnak tehát különböző eredménnyel, hangulattal.

Aranykalászt lenget tehát a nyári szél most is, ez idén is. Az arany kalász sz. Péter-Pál napjára már máskor jóformán megérett a learatásra.

A homokon a gyorsan érő rozsba már beállottak az aratók. És ott is, a hol a tavaszi őszi szárazság, az idén pedig a május végi fagy kárt nem okozott — reménykedő munka folyik. Nem úgy a csapásos vidékeken, a hol vagy egyáltalán nincs mit aratni vagy ha van is — késik az érés.

A harmadik esztendő tehát már, mikor a magyar gazdákra nehéz gond borul. És ezzel a gonddal az egész országra. Az ország közgazdasági helyzetére. Mert hiába, ha a föld nem terem, Magyarországon megakad minden. Ezt ugyan pár évvel ezelőtt elhinni nem akarták; most azonban már — nagy tandij fizetés után sóhajtván — nyögve érzi a legdühösebb agrár ellenes mozgalom is. Majd még jön nagyobb tanulság is.

36 millió mm. buza. (Hivatalos jelentés.) A legutóbbi hivatalos vetésjelentés közlése óta eltelt két hét alatt napról-napra zivataros esők voltak, melyek majdnem az egész országra kiterjedtek, sőt helyenkint felhőszakadásokká fajultak. Az elég gyakran előfordult elemi csapások által okozott, nagyobbára csak helyi jellegű károsodásoktól eltekintve, az elmúlt két hét időjárása általában kedvezőnek mondható. Megjavította a kilátásokat az a körülmény is, hogy a főbb buzatermő vidékeken igen nagy károsodással fenyegető rozsdaveszedelem megenyhült. A kedvező fejlődésnek köszönhető, hogy a 2—3 héttel ezelőtt még igen gyenge kilátások annyira megjavultak, hogy az ősziéktől ma már gyenge-közepes, a tavasziakból pedig igaz ugyan, hogy a megnövekedett vetésterület dacára a múlt évinél buza és rozstermésre van a folyó évben ezidő szerint kilátás de tagadhatatlan, hogy az utóbbi javulás nélkül olyan kedvezőtlen termésben lett volna részünk, amilyen már évek hosszú sora óta nem volt. Még jobban kedvezett a közelmúlt időjárása a tavaszi kalászkoknak, melyek ez idő szerint jól állanak s oly szép reményekre jogosítanak.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Kívácsi. Mit sem tudunk a kérdezett ügyről. A hírek sokszor az *ohajtásokat* szokták követni. Még egyes egyének önőhajtását is. Sokszor a hírek forrását is — itt találhatjuk fel. — **Gazda.** Már június 27-től kezdve megeselekedhetne volna ezt katona fia. Minden földmiveléssel foglalkozó katona jun. 27-től kezdve kiveheti a három heti szabadságot; de aug. 8-án minden szabadságoltnak be kell vonulnia szolgálattételre . . . **Vidéki.** De igen. Nem árt az, ha a fővárosi ellenséges lapokban megjelent támadásokra is reflektálunk, főleg ha az a mi vidékünkkel kapcsolatos. Hiszen azt a lapot itt is olvassák. Tehát a támadást is. Csakhogy ne ilyen laposan. Verrrel és szellemmel kell az megírni. — **Domonya.** Szerdán délután, lap megjelenése után érkezett a tudósítás. Köszönjük és kérjük máskor is . . . de gyorsabb vonaton.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

HUNGARIA ezelőtt Moskovits Cipőgyár Rt.

fióküzlete ajánlja női-, uri- és gyermekcipő különlegességeit jelentékenyen leszállított árak mellett
Szatmár, Deák-tér 7.

Kocsitulajdonosok figyelmébe:

BENYÓ ÁNDOR

kocsigyártó Szatmár-Németi, Szirmai-utca 11.

Ajánlja magát mindennemű új és újabb divatu

kocsik készítésére.

Készít ruganyos kocsikat, homokfutókat, szánkókat és gazdasági eszközöket a legjobb és legszebb kivitelben.

Raktáron tart új és javított kocsikat.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetve
 Tekintettel a rossz pénzügyviszonyokra, vevőimet kedvező fizetési feltételekben részesítem.

Kocsitulajdonosok figyelmébe!

Minden

*Nagyságos
 Tekintetes
 Nemzetes és
 Polgár asszonynak*

öröme telik a festésben, hogyha

VÁMOS ÁRON
 kizárólagos festékkereskedésében

Szatmár, törvényszékkal szemben

szerzi be padló festék szükségletét

1 korona 20 fillértől feljebb.

Telefon 368. sz.

Gárdos Ferencz könyvkötő
 SZATMÁR
 Kazinczy-utca 4

Uj üzlet megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **Rákóczi-u. 28.** alatt

rőfös, vászon és confekcióüzletet

nyitottam. — A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Saudek Béla utóda.

A Szatmári Bazárban

az összes játék-, díszmü-, emlék és rövid-áru cikkeket helyszüke miatt mélyen leszállított áron bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére.

Blatniczky István

KAZINCZY-UTCZA 10.

Minden ruha új lesz
 tisztítás és festés által

Hájtájer Pál

ruhafestő
 gőzmosó
 gyárában

Szatmár.

Alapítási év
 1886.

A legjobb és legol-
 csóbb hazai gyárt-
 mány!

K 10.50 K 12.50

K 15.—

főárban

mindennemű férfi és női va-
 lódi „Goodyear Welt“ ráma-
 varrott cipő kapható

TURUL cipőgyár részvénytársaság a monarkia legnagyobb cipőgyára.
Fiókraktár Szatmáron: DEÁKTÉR 12. SZÁM.

130 saját fióktelep. 20.000 pár heti gyártás. 1200 munkás és alkalmazott.

a világhírű

TURUL

CIPŐK
 elárúsító telepein

